

ORD MED MENING

Festskrift til
Jørgen Steen Jensen
1.november 1998

Redigeret af Jens Christian Moesgaard og Preben Nielsen

Nordisk Numismatisk Union

C. H. Biddulph - upubliceret katalog over mønterne fra Trankebar

Uno Barner Jensen

Tidlig indisk numismatik har kun bidraget med få artikler om mønterne fra Trankebar. De begrænser sig stort set til artikler skrevet i årene omkring 1888-1895 (Rangachari & Desikachari 1889 og 1895 og Hultzsich 1893). Hovedartiklen er T. M. Rangachari & T. Desikachari 1889, som først bliver omfattende i sin møntbeskrivelser, da forfatterne, inden trykning af artiklen, tilføjer de mønter de får kendskab til fra auktionskataloget over Jules Fonroberts samling fra 1879 samt Neumanns beskrivelse af kendte kobbermønter fra 1863. Der er senere skrevet yderligere en artikel (Heras 1934), som henviser til auktionskataloget over H. T. Grogans samling i 1914 og oven i købet henviser til dette som værende det eneste katalog, der beskriver mønterne fra Trankebar. Generelt mangler der i den tidlige indiske numismatik kendskab og henvisninger til dansk publiceret materiale over mønterne fra Trankebar.

Offentlige samlinger i Indien har kun i et begrænset omfang mønter fra Trankebar i deres samlinger, og hvad der ligger i de indiske samlinger, bliver tilsyneladende ikke tilstrækkeligt undersøgt. Den manglende tilstedeværelse af de danske mønter i de indiske samlinger hænger sikkert sammen med europæernes, og herunder danskeres, omfattende indkøb af mønter i Trankebar. Indbyggerne i Trankebar har på et tidligt tidspunkt fundet sig en god indtægtskilde og dækket et behov hos købelystne samlere, og meget af hvad der findes, må formodes at være solgt til samlere uden for Indien. Georg Galster (Galster 1933) beskriver et tydeligt eksempel på dette "Et par indfødte præster, som i passende mål forener troens iver med sans for jordisk mammon, har i flere år sendt høsten af fundne mønter til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i Nationalmuseet, der i mange tilfælde har betalt de gamle blymønter fra Christian IV's og Frederik III's tid med deres egen vægt i guld". Det kan undre, at et museum deltog i en sådan handel, men det var kutyme dengang. Denne handel er fortsat gennem årene, og den dag i dag er enkelte indbyggere i Trankebar afhængige af salg af fundne mønter til såvel turister som indiske og udenlandske opkøbere. Man kan beklage, at oplysninger om fundsted og -omstændigheder herved går tabt.

Fra perioden omkring 1880 og frem til omkring 1930 er der i Indien skrevet mange bøger og artikler om indisk numismatik, herunder også om europæernes koloniale udmøntninger, dog kun de før omtalte om de danske kolonimønter. I den samme periode er der i Danmark udgivet kataloger (C.T.Jørgensen 1888, H.H.Schou 1926), hvor mønterne fra Trankebar indgår som en del af katalogiseringen, og som hos Bergsøe fra 1895, hvor mønterne fra Trankebar behandles selvstændigt. Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i København var en flittig indkøber af mønter fra Trankebar, og Georg Galster kan i en række af årsberetningerne, fra finansårene 1923-24 frem til finansårene 1937-38, berette om de omfattende indkøb fra en forbindelse i Indien. Dette bliver til beskrivelser af en hel del hidtil ukendte typer. I perioden 1928-29 skriver Villiam Nielsen artikelserien "Lidt om Trankebar og Trankebarmønter", så alt i alt bliver emnet omfattende behandlet i Danmark.

Når der i de indiske artikler om mønterne fra Trankebar mangler henvisninger til de danske udgivelser og samarbejde med danske institutioner, skyldes det måske, at kommunikationen ikke har været så hurtig, som den kan være i dag, og at mulig-

hederne for at få oversat et dansk katalog eller artikel til engelsk har været små.

I marts 1998 udleverede Indian Institute of Research in Numismatic Studies i Nasik mig en fotokopi af et manuskript til et katalog over mønterne fra Trankebar. Manuskriptet er udarbejdet af Charles Hubert Biddulph i perioden ca. 1933-1953. I sammenligning med hvad der er udgivet før 1948 i Danmark og Indien om mønterne fra Trankebar, er dette manuskript det mest omfattende og samtidig baseret på ikke alene indisk, men også på dansk publiceret materiale, ligesom et par hollandske og en tysk møntauktion ligger til grund for manuskriptet. Desuden har C. H. Biddulph samtidig korresponderet med en række af de personer, der sad inde med viden om emnet i Danmark.

C. H. Biddulph er sikkert ukendt for de fleste danske samlere, og gennem manuskriptet var det første gang, jeg selv stiftede bekendtskab med ham. I en nekrolog (Gupta 1967) erfarer vi, at han er født den 28. juli 1898 i Abu, Rajasthan, og at han bl.a. studerede på Philandir Smith College i Nainital og senere på Crystal Palace School of Engineering i London. I 1924 blev han tilknyttet South Indian Railway som assisterende ingeniør. I 1951 erhvervede han sig posten som Deputy General Manager af førnævnte jernbane. Efter at have tjent de indiske jernbaner trak han sig tilbage og flyttede til England, hvor han døde den 11. oktober 1966. C. H. Biddulph blev medlem af Numismatic Society of India i 1934 og efter at han trak sig tilbage fra sit arbejde, hengav han sig fuldstændig til numismatikken. Han publicerede et stort antal artikler i Journal of the Numismatic Society of India samt bøgerne Coins of the Pandyas og Coins of the Cholas, og at han var en betydelig numismatiker, bekræftes af de mange gange, man støder på hans navn i forbindelse med den indiske numismatik. Jeg har dog ikke fundet eksempler på publicerede artikler, som omhandler mønterne fra Trankebar.

Såvel manuskriptets tekst del som katalogdelen er håndskrevet og på engelsk, og håndskriften er til tider ulæselig på grund af mange overstregninger og rettelser. Af samme årsag kan der derfor være forståelsesfejl i oversættelsen. Tekstdelen var færdig, og katalogdelen ser ud til at være færdig til og med Frederik IV. Jeg kan dog ikke udelukke, at der mangler sider af katalogdelen, der er bortkommet. Der gives ingen forklaring på, hvorfor manuskriptet ikke er udgivet, men måske var een af årsagerne fremkomsten af Chr. Funck-Rasmussens katalog i 1948 – et katalog som Biddulph får kendskab til omkring 1952, og som han har erhvervet omkring 1952-53.

C. H. Biddulph indleder sit manuskript: "Medens jeg residerede i Tanjore distriktet i perioden 1933 til 1936, var det muligt for mig jævnligt at besøge den gamle danske koloni Trankebar. Disse besøg gjorde det muligt for mig at etablere en så komplet samling som muligt af de danske mønter udmøntet i Trankebar, hvilket var temmelig mange, hvis man vidste hvor de kunne skaffes fra, specielt sølv og blymønterne. Nogle få danske mønter blev anskaffet i Madura og Karaikal og kobbermønter fra Kumbakonam.

De anskaffede mønter var af tre forskellige metaller, sølv, kobber og bly, men idet de var vasket op fra havet og havde været udsat for det korroderende saltvand og sand fra stranden, var flertallet, foruden at være slidte, temmelig korroderede og var praktisk talt ubrugelige. Blymønterne var af denne årsag ofte, på grund af deres lange ophold i sandet og den derved korroderede overflade, forsynet med skrabemærker i kanten, som var fremkommet ved fundet, når man testede metallet. En repræsentativ samling blev snart nået bestående af en god serie mønter i bly fra Christian IV, Frederik III og Christian V". Det var vanskeligt at klassificere de fundne mønter, hvorfor Biddulph begyndte at anskaffe sig publiceret litteratur og auktionskataloger,

C. H. Biddulph

herunder tilføjer han et interessant auktionskatalog, nemlig det over L. White Kings samling fra 1904. Det interessante er, at Biddulph på et tidligt tidspunkt får samlet og beskrevet en række blymønter, f.eks. Christian IV blykas DANMARCK UBJ 33, ST MICHAEL UBJ 32, STEGE UBJ 22, KE DA UBJ 11, PER LEN UBJ 7, fra Frederik III HAAB UBJ 90 og fra Christian V blykas 1687 UBJ 162 – mønter med indskrifter vi først får kendskab til i Danmark i 1966, hvor Chr. Funck-Rasmussen publicerer nogle rettelser og tilføjelser til sit katalog fra 1948, og i 1971, da Olav Bonefeld beskriver en række hidtil ukendte Trankebarmønter, samt i 1978, hvor jeg selv får udgivet mit første katalog over mønterne fra Trankebar.

Den største del af det medfølgende materiale er arbejdspapirerne til katalogdelen med de forskellige mønter listet og specielt de tilhørende forsøg på at tyde indskrifternes betydninger. Der er foretaget et grundigt arbejde, og stort set alle de resultater Biddulph er kommet frem til, med hensyn til indskrifternes betydning, svarer til de teorier, vi benytter i dag. Derfor ville en udgivelse omkring 1952, selv med udgivelsen af Chr. Funck-Rasmussens katalog i 1948, have været på sin plads, og kataloget ville den dag i dag være et benyttet referenceværk. Desværre indeholder manuskriptet ikke oplysninger eller teorier om mønter eller tydninger af indskrifter, som vi ikke er bekendt med i dag. Til brug for udarbejdelsen af kataloget har Biddulph benyttet de tidligere anførte indiske artikler. Desuden har han, ved hjælp fra Georg Galster på Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, haft Schous katalog, Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings årsberetninger fra 1931-32 til og med 1937-38, Villiam Nielsens artikler i Numismatisk Forenings Medlemsblad fra 1928-29, Galsters artikel "Blykas fra Trankebar" fra 1933 og artiklen "Pagoder" fra 1925, samt Kay Larsens artikel fra 1925. Desuden har Biddulph ført korrespondance med Georg Galster og Villiam Nielsen, som i manuskriptet begge nævnes med tak for deres hjælp.

Biddulph har ikke selv kunnet oversætte de danske tekster og har derfor haft hjælp til oversættelsen fra dansk til engelsk. Til dette fik han blandt andet hjælp fra Church of Sweden Mission i Trichinopoly (Tiruchirapalli). Der har været flere til at hjælpe med oversættelser, men de er svære at verificere i de håndskrevne breve og det håndskrevne manuskript, hvor Biddulph giver udtryk for, at han ønsker, at en del af oversættelserne skulle publiceres til brug for de samlere og studerende, som ønsker at vide mere om de danske udmøntninger i Trankebar.

I 1937 forærede Biddulph British Museum en samling bestående af 14 Trankebarmønter ligesom museet på samme tidspunkt har tilbyttet sig til yderligere 4 mønter fra Christian V. I 1970, efter Biddulphs død, købte British Museum Biddulphs samling eller en del deraf, heraf blandt andet 80 mønter fra Trankebar, købsprotokol 14.5.1970 nr. 1272 - 1351. Købet blev foretaget via Baldwin i London.

C.H. Biddulphs manuskript fortæller lidt om hvilken betydning, samarbejdet over landegrænser, privatpersoner og offentlige institutioner imellem, positivt kan have. Dette med tanke på hvilken betydning de offentlige samlinger har for amatørnumismatikken, men også hvilken betydning amatørerne har for den numismatiske forskning.

Nærværende artikel blev til på kort tid og kunne kun lade sig gøre fordi jeg hurtigt fik svar på spørgsmål fra Den kgl. Mønt- og Medaillesamling i København, Kungliga Myntkabinettet i Stockholm, British Museums Department of Coins and Medals i London, Jan Lingen i Holland, Indian Institute of Research of Numismatic Studies i Nasik, samt nogle svar jeg fik på spørgsmål via rec.collecting.coins (internettet), informationer og ledetråde som fik mig på sporet af yderligere information til senere bearbejdning. Denne åbenhed og hjælpsomhed fortjener omtale og animerer forhåbentlig andre til såvel at søge, men også til at yde en tilsvarende hjælp.

Auktioner:

Collection White King, Premiere Partie. 26. September 1904. J.Schulman, Amsterdam.

Collection Henry Thomas Grogan. 23. Februar 1914. J.,Schulman, Amsterdam.

Jules Fonrobert'schen Sammlung. Berlin, 14. Januar 1879.

Litteratur:

Bonefeld, Olav J.: "Nogle hidtil ukendte Trankebarmønter". NNUM, nr. 7, 1971.

Bergsøe, Vilhelm: Trankebar-Mønter (1644-1845) samt Mønter og Medailler vedrørende den danske Handel paa Ostindien, China og Guinea (1657-1777). Kjøbenhavn 1895.

Funck-Rasmussen, Chr.: Beskrivelse af danske mønter fra Trankebar 1620-1845. Eget Forlag, København 1948.

Funck-Rasmussen, Chr.: "Trankebarmønter". NNUM nr. 1, januar 1966.

Galster, Georg: "Pagoder". Numismatisk Forenings Medlemsblad nr. 22, oktober 1925.

Galster, Georg: "Blykas fra Trankebar". Nationalmuseets Arbejdsmark 1933.

Gupta, P.L.: "Obituary, Charles Hubert Biddulph". Journal of the Numismatic Society of India, Vol. XXIX (1967).

Heras, H.: "The Danish Coins of Tranquebar". Journal of the Asiatic Society of Bengal. Numismatic Supplement No. XLV, 1934, s. 79-86.

Hultsch, E.: "Danish Coins from Tranquebar". The Indian Antiquary, may 1893, s. 116-122 + 1 tavle.

Jensen, Uno Barner (UBJ): Trankebarmønter ca. 1620-1845. P. Flensborgs Forlag, Gentofte 1978.

Jørgensen, C.T.: Beskrivelse over Danske Mønter 1448-1888. Kjøbenhavn 1888.

Larsen, Kay: "Oplysninger om Trankebarmønterne". Numismatisk Forenings Medlemsblad VII nr. 21, september 1925, s. 295-296.

Neumann: Beschreibung der Bekanntesten Kupfermünzen, Dritter Band, Prag 1863.

Nielsen, Villiam: "Lidt om Trankebar og Trankebarmønterne".

Artikelserie i Numismatisk Forening Medlemsblad 1928-29.

Rangachari, T.M. & T. Desikachari: "Indo-Danish Coins". The Madras journal of Literature and Science, Fourth Session, 1888-1889, s. 69-82 inkl. tavle med stregtegninger samt "Indo-Danish Coins". The Indian Antiquary, A Journal of Oriental Research, Vol. XXIV, 1895, side 22-28.

Schou, H.H.: Beskrivelse af Danske og Norske Mønter 1448-1814 og Danske Mønter 1815-1923. Numismatisk Forening, Kjøbenhavn 1926.

English Summary

C H Biddulph – Unpublished Catalogue of the Coins of Tranquebar

During the period of about 1933-1953, C H Biddulph prepared a manuscript for a catalogue of the coins of the Danish colony of Tranquebar. It is noteworthy that Biddulph, besides using the available Indian literature and a few European sales catalogues, also made use of Danish catalogues and articles and, at the same time, corresponded with people in Denmark who were knowledgeable about the coins of Tranquebar.

The catalogue, which is unpublished, is a work bearing the stamp of a serious numismatist and describes types that did not become otherwise known until about 15-20 years after the manuscript was completed.